

Vil regjeringen bidra til å redde Amazonas?

Avskogingen fortsetter om vi ikke er villige til å bruke handel og investeringer som verktøy.

Dagens Næringsliv 4.9.2019. Av: [Bård Harstad](#), UiO. Twitter: [@bardharstad](#)

[Snart møtes Amazonaslandene](#) for å legge planer. Brasils president Jair Bolsonaro vil diskutere en felles politikk for området som hittil har huset klodens største regnskog. Bolsonaros visjon for utvikling passer best de jordbrukere, hogstmenn, og gruvedrivere som sørget for at han vant valget i fjor.

På lang sikt kan vi ikke forvente at disse landene bevarer skogen på vegne av resten av verden for symbolske summer. Vestlige land må kompensere om de verner, og vi må gjøre det på [smartere måter](#) enn vi har gjort til nå. Når Amazonaslandene fredag sammenligner utvikling med vern, kan vi bare håpe at de [regner med en fremtidig kompensasjon for vern](#). Konsekvensene for handel regnes med allerede.

På kort sikt er det nemlig handel som gjelder. [Handelskrigen med USA har gjort at Kina kjøper soya fra Sør-Amerika](#). Det er økt etterspørsel og eksport av soya og kjøtt som driver fram avskogingen i Brasil og [nabolandene](#).

Samtidig har selv Kina erklært at deres import skal være «bærekraftig.» Fokuset på avskoging har gjort landbrukseksportørene redde for [boycotter](#). Men en forventer at [boycotter vil gå over](#) når brannene slokkes, så det største presset på Bolsonaro har kommet fra eksportørene som fryktet for handelsavtalene.

Avskogingspolitikken er upopulær i Brasil og det har vært store [protester og demonstrasjoner](#). Bolsonaro har alltid vært kontroversiell, men i august dalte populariteten ytterligere. De fleste mente han gjorde en dårlig jobb og de var [uenige i hans avskogingspolitikk](#). Han ble kraftig kritisert i media, til og med av de landbruksinteresser han har gjort seg til talsmann for. Bolsonaro var presset og trengte en seier.

Det ga vi ham: 23. august avsluttet Mercosur, Efta og Norge forhandlingene om en ny handelsavtale. Bolsonaro erklærte det som [en seier for sitt kommersielle diplomati](#).

Handelsavtaler gjør landbrukseksportørene mindre bekymret, de demper kritikken, og deres argumenter får uansett mindre kraft. «Seieren» kan bli et klarsignal for å fortsette avskogingen.

Hva i all verden tenkte Efta? Torbjørn Røe Isaksen? Hvor var hans rådgivere? Ga de dårlige råd, eller lyttet han ikke til dem?

Hvor var hans sjef? Var det kun i etterkant hun innså at [avtaletidspunktet var elendig](#)?
Mente virkelig Erna at det var bompenger som brant mest?

I Sveits, det største Eftalandet, fikk næringsministeren gjennomgå: «Det var irriterende å se hvordan han gjorde seg til [Bolsonaros nyttige idiot](#),» kritiserte avisene. Torbjørn Røe Isaksen har sluppet unna med å bli [kalt naiv av Kjetil Alstadheim](#) etter å ha [pekt på at avtalen forplikter](#) partene til å bekjempe ulovlig hogst.

Sertifisering og bærekraftige verdikjeder, som mange peker på, er naivt fordi det er [enkelt å hvitevaske](#) og fordi andre kjøperne lett [bytter til de ikke-sertifiserte produktene](#).

Avtaleteksten er rett nok enda ikke offentliggjort, men det er er tre muligheter:

- Er det «innenfor» og i tråd med teksten at Brasil har droppet overvåking, kontroll, bøter og straffer for avskoging?
- Hvis dette *ikke* er innenfor, så har Brasil brutt betingelsene alt før avtalen er signert.
- Hvis dette ikke er innenfor, men betingelsene trer i kraft først når avtalen er ratifisert, så er Bolsonaro tjent med å hogge og brenne så mye som mulig nå – før avtalene gjør dette vanskeligere.

Ingen av mulighetene synes akseptable. Det samles [underskrifter mot avtalen](#) i Eftalandet Sveits – [og i EU](#). Irland, Frankrike, og Luxembourg vil kreve tiltak for skogvern før handelsavtalen ratifiseres. [Stortinget bør kreve det samme eller stoppe avtalen](#), skrev Dagbladet på lederplass. Strengt krav (som når [skogarealet knyttes til handelskvoter](#) eller [kjøp av biodrivstoff](#)) kan smitte og skape positiv presedens når Mercosur fortsetter forhandlingene med stadig nye handelspartnere.

Opposisjonen til Bolsonaro får også drahjelp fra utenlandske investorer. Eieren av Timberland [vil ikke bruke lær](#) og [Mowi vurderer å droppe soya](#) fra Brasil så lenge det brenner. [Nordea utsetter obligasjonskjøp](#). Coca Cola, Storebrand og KLP vil legge press på selskaper som bidrar til avskogingen. Flere norske investorer, som [Hydro](#), kan trolig også bruke sine kontakter og stille krav. Bolsonaro's høyre hånd, Ricardo Salles, har nemlig langt flere [møter med investorer og oljeselskaper](#) enn med NGO'ere og miljøvernorganisasjoner.

I denne situasjonen er det naturlig at også [Equinor kan stille krav til Bolsonaro](#). Ikke på tross av, men nettopp [fordi selskapet er offentlig eid](#). Ett [regjeringsparti har foreslått](#) dette allerede.

Næringsministeren sløste med handelsverktøyet. Han bør ikke kaste bort neste verktøy like raskt.

PS: Kronikken bygger på den forrige jeg skrev i [DN](#) og den i [Financial Times](#).